Περὶ αἰτίας τί ἐστι.

Δ. Τί ἐστὶν αἰτία ἐρωτῶ;

Μ. Αἰτία ἐστὶν ἡ ἀφ' οὗ γίνεταί τι, ἢ ἐπὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἐρώτησις ἢ ἐπὶ τί ἐστιν; ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ γένεσις ἢ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἢ ἐξ οὗ τὸ γιγνόμενον ἐστίν, ἢ ἐν ᾧ ἐστιν, ἢ δι' οὗ ἐστιν, ἢ ἐξ οὗ ἐστιν, ἢ ὅλως ἡ ὕλη.

Δ. Πόσαι οὖν εἰσὶν αἱ αἰτίαι φασὶ φυσικοί, πέντε ἢ τέσσαρες;

Μ. Αἱ τέσσαρες λεγόμεναι.

Δ. Ποῖαι;

Μ. Αἱ ὑλικαὶ καλούμεναι, φορικὴ ἢ κινητική, ἡ ποιητική, ἡ τελική.

Δ. Τί ἐστὶ τὸ ὑλικὸν αἴτιον, ἢ ὅλη αἰτία;

Μ. Ὑλικὸν αἴτιον ἐστὶν οὗ ἕνεκα ἢ ἐξ οὗ ἢ ἐν ᾧ ἢ δι' οὗ ἢ ἐπὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, οἷον ἡ ὕλη, ἡ τροφή, ἡ ἀναθυμίασις, ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως, ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς, ἡ ἀρχὴ τῆς φθορᾶς.

Δ. Πῶς δ' ἐστὶ τὸ ὑλικὸν αἴτιον, λέγω δὴ τὸ ὑλικὸν αἴτιον ἢ ὅλη αἰτία;

Μ. Ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν ἰατρὸν τὸν δι' ὃν ἡ ὑγιεινότης, ἢ ἀναθυμίασις τῆς τροφῆς μεταβαλούσης τοῦ σώματος ἢ ὑγιεινὸν ἐστὶν, ἐρεῖ ὅτι ἐξ ὑγιεινοῦ ὑγιεινὸν ἐστιν. ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν, ἐν ᾧ ἐστιν ὑγιεινὸν ἐστιν, ἐρεῖ ὅτι ἐν ὑγιεινῷ ἐστιν. ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν, δι' οὗ ἐστιν ὑγιεινὸν ἐστιν, ἐρεῖ ὅτι διὰ τὴν ὑγιεινότητα. ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν, ἐπὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, ἐρεῖ ὅτι ἐπὶ τὸ ὑγιεινὸν ἐστιν ἡ ἐρώτησις. ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν, ἐπὶ τί ἐστιν ὑγιεινὸν ἐστιν, ἐρεῖ ὅτι ἐπὶ τὸ ὑγιεινὸν ἐστιν. ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν, ἐξ οὗ τὸ γιγνόμενον ὑγιεινὸν ἐστιν, ἐρεῖ ὅτι ἐκ τοῦ ὑγιεινοῦ.